

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40
Numărul popular:
Pe un an . . . 4— Cor.
Pe jumătate an 2—
Pentru România și
America . . . 10— franci.
Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe an
40 franci.

ROMÂNUL

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA:
Strada Batthyányi Nrul 2.

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 filerl.
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Telefon pentru oraș, co-
mitat și interurban Nr. 730

Cutremur...

Scrie un patriot în patrioticul „*Budapesti Hirlap*”: — „Din patria noastră strămoșească, din Asia, a trebuit să venim, pentru că ne alunga o primejdie mai mare și decât dușmanul înarmat; — au secăt întinsele șesuri roditoare, s'au prefăcut în pustietăți nisipoase câmpiile odinioară presărate cu floarea crinului, — în focare de cutremure și triste grămezi de ruine s'au preschimbat. Exploratori geografici găsesc orașe întregi, țări, îngropate în pustiu sur de nisip. Strămoșii noștri cu suflet divinator și-au căutat o patrie nouă. Le trebuia apă și pajiște. Umezeală și rodnicie. Și fiindcă le-au găsit aici din belșug, au descălecat pe pământul gras al șesului acestuia. Așa am trăit o mie de ani. Dar mâna tâlhărească a vremilor mai noi, a jefuit pământul acesta binecuvântat dela natură. Numai sunt păduri la șes, abia dacă se mai găsesc pești în râuri, — bogăția nemăsurată în pește a Tisei nu mai e decât o legendă. Seacă acuma și câmpia și crapă și se clatină. Scuturându-și trupul supt, câmpia ne dă de veste cu glas bubuitor că și ea trăește viața celor vii și dacă nu-i vom respecta legile, păcătui-vom mai cu osebire împotriva noastră înși-ne. Pe un pământ secăuit, gata să se prăbușască, nu e sigură nici chiar viața...”

Aceste melancolice reflexiuni sunt prilejuite, cum ați înțeles numai decât, de cereasca și pământeasca admoniare a cutremurelor de deunăzi. Științificește adică s'ar fi dovedit, că pricina lor n'ar fi fost

alta decât jefuitoarea gospodărie omenească, lăcomia de bunătățile pe cari pământul le dă oamenilor ca să trăiască din ele, dar nu ca să se îmbuibe și să se ghiftuiască după vorba aceluia feroce egoism, căruia nu-i pasă să vie, după dânsul, și potopul! — Din fericire, orice speranță nu l-a părăsit pe îngrijoratul patriot care dă alarma prin patrioticul „*Budapesti Hirlap*”, — ci crede și așteaptă ca „obșteasca tânguire, primejdia amenințătoare, să dea deopotrivă imbold științei, stăpânitorii, obștei întregi, pentru-ca făcându-și cu toții datoria, câmpia Ungariei să redevină ceea ce a fost, dulce și blând, credincios și neclintit pământ al patriei...”

Fi-va oare ascultat glasul acesta, — fi-a oare ascultat glasul pământului care a gemut de durerea că „până într'atâta a putut maghiarul să-i sugă vлага, puterea, sufletul”?... Nu știm; dar știm că nu numai pământul geme în țara aceasta, ci geme și făptura cea adevărată a lui Dumnezeu, secătuită și desvlaguită și ea de o așisderea tâlhărească gospodărie. Glasul pământului l-ați auzit; când oare veți auzi și glasul mulțimii?...

Se uscă iarba sub copitele cailor oardelor lui Attila, biciul lui Dumnezeu... Ceva din această blestămată moștenire să fi rămas urmașilor *vezérilor* poporului înrudit, care a călcat, peste câteva sute de ani, pe aceleași urme?... Patriotul lui „*Budapesti Hirlap*” aceasta pare a voi să o spună, căci nu înțelege el, de sigur, decât pe conducătorii, pe stăpânitorii acestui popor, atânci când dureros se tânguește, până în ce măsură *maghiarul* a putut să

sugă vлага, puterea, sufletul acestui pământ...

Maghiarul a dat, din sânul neamului său, pe acești conducători, oligarhia ce bântue de secole, și ale cărei isprăvuri au adus țara, și au adus locuitorii ei, acolo unde au ajuns, la margini de prăpăstii și sub amenințări de peire... Dar însuși maghiarul, când o licărire de adevăr și de prevedere îi luminează conștiința, ar trebui, trebuie, să-și unească glasul lui cu acela al celorlalte neamuri și mai orop-site încă, din această patrie a ajuns să ne fie comună, și să strige acelor stăpânitori cu mintea ușoară și cu inima haină, nu numai: ce-ați făcut cu pământul? — dar și: ce-ați făcut cu poporul?

Nu e mult de când am auzit iarăș oftatul, — și îl auzim mereu la răstimpuri: — „Nu e fericit maghiarul!” — Dar cum oare o să fie el vr'odată fericit, când aceia cari și-au luat asupra-le sarcina de a-i povățui pașii pe acest pământ, care este mai întâiu al lui Dumnezeu înainte de a fi al oamenilor, nu-l învață și nu-l îndeamnă decât la porniri de ură și de nedreptățire, în loc să propovăduiască și să practice ei înșiși învățămintele de pace, bunăînțelegere, dreptate, frăție și egalitate pentru toți, — singurele fericitoare?...

Ei da, acestea nu pot fi propovăduite, ci trebuie nutrite acelea, — fiindcă altfel ar pieri, s'ar risipi ca fumul, întreagă puterea rău făcătoare a oligarhiei. Ea nu trăiește decât din zizania, din zavistia sămănată între oameni, între neamuri, și din blăstămatele ei roade. Aceea este toată puterea ei, — și dacă o clipă

POVESTIRI ORIENTALE

Bogatul din Siria

de Gheorghe Coșbuc.

Am fost cândva prin Siria și eu și-am vrut să văd ce n'aș mai vrea să vreau. Dar de-altă parte-am auzit cuvinte Cum n'am mai auzit, nici mai cuminte, Și nici mai sincer spuse de vr'un om. Acum, fiindcă al cunoștinții pom Și fructe dulci produce, ca și-amare, Eu rupe-voiu din el ce mie-mi pare Că-i dulce fruct, deși mi-e faptul clar Că dulcele la mulți le pare-amar.

În zori când ești trezit de-un corn ce cântă, Știi tu ce noapte-avă acest străjer? Pe-un câmp al luptei vezi uciși de fier, Și poate-a lor mulțime te'nspăimântă — Eu însă milă de-a lor chin și-o cer! Ce-ți pasă, zici. Că nu ești tu ucisul. Ascultă deci și ia-mi în suflet scrisul.

În Siria fu odat' un an cumplit, Încât părea că veacul s'a mplinit. Atât de-avar fu cerul cu pământul Că luni de zile n'a bătut nici vântul, Nici ploii n'au curs din nori al verii dar, Și-atâta foc a fost că nici măcar Umbrind vr'un nor n'a mai scăzut arsura,

Și cerul astfel a ucis natura. Nici ape'n puțuri, nici izvoare'n munți Și nime n'avea lipsă-acum de punți Spre-a trece râuri cari purtară nave, Atari călduri domneau pe sus, grozave. Secase-orice isvor și orice tălaz Afar' de-acel ce ochii-i scurg pe-obraz; Pustiu era 'n amiază și 'n zori tot drumul Și nu ieșea 'n amurg pe case fumul, Iar vitele-au murit, căci nu aflau Nici rouă 'n câmp, nici fir de ierbi să guste, Și pômii goi lăcustele-i mâncau, Iar oamenii trăiau mâncând lăcuste.

Văzui pe-această vreme-un bun amic, Deși cu multe-averi și-un om voinic, Atât de slab și de perit la față, Încât credeam că trece din viață. „Oh, dulce-amice!”-am zis „ce chinuri porți, Și ce te-alungă 'n noaptea negrei morți?” Iar el atunci măhnit: „Tu vezi prea bine, Și știi, și tot întrebă ce chin e 'n mine? Nu vezi acest amar ce ne-a cuprins, Cum peste-orice măsur' acum s'a 'ntins, Cum pier sârmanii fără pic de hrană Și-i bate-astfel o soarte-alor dușmană...” „Ba văd!” i-am zis. „Dar cum și-e asta chin? Cum mori de-otravă, negustând venin? Pe-acel ce n'are-l înțeleg că plânge, Dar omul sănătos nu-și lasă sânge, Dar omul sănătos nu-și lasă sânge, Ce-i pasă muntelui, că mor furnici? Și tu; cum ești bogat, ce simți aici?

Tu vezi și treci; ce grijă deci te pleacă? Stă rața și'n potop, și nu se'neacă!”

El m'a privit atunci așa cum unul Cuminte stă privind ce-a zis nebunul: „Acel ce din corabia spartă scapă, Nu stă 'ngrijat de-amicul său din apă? Când arde satul, și tu 'n munte ești, Nu plângi că ard ai tăi și te măhnești? Căci nu de-al meu amar âst trup îmi pier, Ci simt în el a miilor durere! Să vadă răni, pe-un om milos de-l pui, Mai rău îl doare-a ta decât a lui, Căci pentru-a lui el rabdă 'n el și face. Ci-a ta, precum te sbați, să plângă-l face. Deși n'am răni, eu singur mi le dau, Căci simt pe toate-a celor ce le au. Eu carne-mi sînt, dar alții-mi sînt ca osul. Cum poate râde vesel sănătosul Când geme-alături un bolnav lui drag? Când văd plângându-mi un sârman la prag, Măncarea 'n gâtul meu se face-otravă. O, vorbe goale: bogății și slavă! Pe-un dulce-amic îl duc să-l ardă 'n foc, Iar cu alți amici să merg la joc...”

S'aprinse-odat'o casă pe 'nserate Și-a ars din ea Bagdadul jumătate. „Ei, slavă ție, Doamne!” a zis un ins C'a mea căscioră nu mi-s'a aprins! — „Vai, om nebun!” a zis un om cuminte „Ești demn să arzi, c'ai zis atari cuvinte!

mutată a națiunilor, ce alcătuiesc acest imperiu, poate singur mântui națiunile aceste și imperiul de catastrofa economică-financiară, ce azi nu se mai tăgăduiește și care deja de două veacuri este slăbi-ciunea peste tot cunoscută a acestui stat, ee nu vrea să înainteze.

Atunci când toate națiunile se vor trezi la cunoștința dreptului lor, la autonomie națională, — când dușmanii patentați ai acestei Monarhii vor fi reduși la adevărata lor valoare și când ceice cărmuiesc azi soarta imperiului vor fi delaturăți, pentru a fi substituiți prin personalități politice moderne în înțelesul bun al cuvântului, — numai atunci va fi imperiul acesta civilizatoric, căci el se va sprijini pe ideea immortală a dreptului, — a dreptului națiunilor la autonomie națională, de cari se învrednicesc toate națiunile civilizate și înaintate în cultură.

Obstruanții țin consfătuire. Ieri după prânz reprezentanții grupurilor independentiste de toate nuanțele s'au întrunit la o consfătuire intimă pentru a cădea de acord în ce privește atitudinea viitoare.

Au ajuns la următoarea concluzie:

„Imprejurarea, că opoziția susține o desbateră anormală, nu ne absolvă dela datoria de a lămuri țara în chestiunea proiectelor militare, oferind atât membrilor grupărilor noastre, cât și celor din partidul național al muncii prilej de a-și rosti păreriile“.

Conform acestei hotărâri, obstruanții se reîntorc la planul original, admitând zilnic câte un discurs. Firește, restul ședințelor va trece cu obstrucție tehnică.

*

Dor de ferii. Abia că trecuseră două zile dela declarațiile categorice ale neînduplecatului domn prim-ministru Khuén-Héderváry și mame-lucii îl și dau de minciună. Printre rîndurile lor se observă eșofarea și plictiseala tot mai pronunțată, și mereu cearcă să aducă în discuție chestiunea feriiilor de vară.

Dar sunt șireți dumnealor. Nu cer direct guvernului acordarea feriiilor, ci svonesc pe culuoa-rele parlamentului, că obstruanții obosiți de cam-

pania lipsită de orice rost, ar fi conferat cu președintele Camerei Berzeviczy în chestia feriiilor ahtiate de toți.

Auzind Justh acestea, a ținut să desmințā laconic cea mai nouă mistificare a guvernamentalilor, declarând, că deși feriiile sunt incontestabil dorite de toți, opoziția nici odată nu va cere aceasta, dânsii sunt decisi să meargă înainte pe calea apucată și nici dela programul de până acum nu se vor abate decât excepțional, lăsând câte unui orator mai de seamă libertatea de a rosti câte un discurs de a menține atențiunea opiniei publice ce privește cauza principală a obstrucției actuale.

Cu toate aceste se speră o întrerupere de o lună a desbaterilor parlamentare pe motivul, că ședințele de peste vară sunt prin excelență de prisos, deoarece opoziția nu va ceda și astfel nu va admite o discuție în meritul chestiunii dela ordinea de zi.

Cuvântarea lui Andrassy

Ședința Camerei.

— 22 Iulie.

Pe Sâmbătă a fost anunțată marea cuvântare a contelui Andrassy, anunțată cu zile înainte și de dragul căreia opoziția a renunțat pe o zi de obstrucția tehnică. In cercurile ungurești vorba era fost așteptată cu multă nerăbdare, căci toată lumea era curioasă ce coarde va atinge Andrassy, după ce Apponyi își rostise deja cuvântarea. Opinia publică este în favorul lui Andrassy, zicând, că a vorbit mai cu temei și mai însuflețit decât Apponyi.

Pentru ascultarea ei, au sosit o mulțime de aderenți ai contelui, chiar și din provincie.

Cuvântarea lui conștă din două părți, în partea primă spune, pentru ce nu votează acest proiect, deși altădată îl votase.

În partea a doua se ocupă cu acele argumente, cari se aduc contra pretențiunilor naționale maghiare.

El privește chestiile militare, ca un lucru asupra căruia între națiune și domnitor nu-i permis să existe divergențe, sau cel puțin luptă. Soldatul maghiar să se simțā ca acasă în timpul serviciului său.

Declară, că s'a înșelat, când a crezut, că acesta este lucru ușor. Incepând dela alegerile lui Tisza, proiectele militare totdeauna au fost combătute, la început mai puțin, mai apoi de tot vehement din partea opoziției, care ajunse în extremități.

Kossuth a preferit totdeauna chestiile economice, iar Justh era din principiu contra ob-

strucției. Azi însă s'au schimbat împrejurările. Tisza a greșit în memorabila aceea ședință de Noemvrie, când și-a atras asupra tot odiul. Opoziția națională însă a luat avânt și mai mare de atunci.

Regele s'a acomodat totdeauna împrejurărilor, în aceasta conștă înțelepciunea de adevărat domnitor. El s'a opus totdeauna pretențiunilor pe teren militar. La urmă însă a cedat

La aceasta l-a constrâns opinia publică, care azi e pentru revendicări naționale la armată.

Și el, Andrassy s'a acomodat acestor împrejurări. Cu aceasta își justifică trecutul.

Trece apoi la a doua parte a cuvântării sale, la argumentele ce se aduc contra introducerii limbii maghiare în armată.

Argumentul cel mai puternic este, că dacă se introduc mai multe limbi, atunci nu se vor înțelege la armată. Combate acest argument cu aceea, că în prezent sunt mai multe limbi în armată: maghiară, germană și croată. Cu toate acestea însă, s'au înțeles totdeauna. Nu se poate dovedi, că s'ar fi pierdut vr'o luptă de aceea, că soldații nu s'ar fi înțeles.

Alt argument este, că dacă se introduce limba maghiară, atunci și celelalte naționalități din Austria vor cere acelaș lucru.

Trebue făcută însă deosebirea, că limba maghiară e limbă de stat și are o altă poziție decât celelalte.

Din dualism nu se poate face federalism. Națiunea și armata trebue să se înțeleagă, căci altcum nu ne putem închipui un războiu modern. Șansele unui războiu de azi sunt mobilizările. Acestea însă se fac de către cetățeni. Dacă cetățenii nu consimt cu armata, mobilizarea va întârzia și e constatat că de multe ori atârână rezultatul războiului dela rapiditatea mobilizării.

Vorbește de războiu ruso-japonez dovedind, că învingerea Japonezilor a provenit din însuflețirea soldaților.

La Ruși din contră a domnit cea mai mare apatie.

Kuropatkin în cartea sa, spune, că soldatul trebue atras la miliție. După Kuropatkin chiar și uniforma soldatului să fie cât se poate de frumoasă ca să fie binevăzut în toate cercurile. In armata noastră însă nu e nimic care să te atragă.

Limba germană e rău văzută de Maghiari, pentru că le reamintește cele mai triste vremuri, când cele mai multe atentate în contra Ungariei s'au făcut toate cu ajutorul limbii germane.

Se ocupă apoi cu alegerile și spune, că Khuén, deși are majoritatea, nu are pe partea sa voința națiunii, care nu și-a dat învoirea la proiectele actuale.

prea elegantul pavilion al Franței, care atrage mai ales pe cucoanele vecinic doritoare de lux și găteți. S'a strâns aci tot ce există mai de seamă într'ale modei. Toată Rue de la Paix e reprezentată cu un deosebit succes, prin renumiții fabricanți de parfumerii și pielării. Nu lipsesc nici vitrinele pline cu eleganțe feminine ale celor mai mari case din orașul vestit al noutăților de tot felul. Concurența între maeștrii modei, e așa de mare, încât a făcut pe unii, ca M-me Paquin, să-și construească o clădire anume în care să-și expue capo d'operile, atât de mult admirate.

Pe lângă pavilionul principal, Franța mai are nenumărate secțiuni în restul expoziției, cum e aceea a coloniilor franceze, a Algeriei și Tunisului, precum și a diferiților fabricanți și negustori. Merită însă o deosebită mențiune pavilionul așa numit al Cetăței Parisului — La Ville de Paris —, care reproduce un colț al mărețului palat din Versailles. Nenumărate statui și gobelinuri încântă ochii în interior, unde se gădesc colecții prețioase din muzeele istorice și artistice.

Trecând de aci la aliata Franței dela Nordul Europei, la Rusia, găsim aceiaș construcție originală ca la Ungaria. Pavilionul, care are două etaje ca și cel dela Expoziția din Roma, îți dă impresia mai de grabă a unei biserici decât a unui palat de expunere. Un șir de coloane dorice susțin centrul clădirei, care se termină printr'o masivă cupolă. Cum Rusia e o țară eminentă agricolă, varietatea grânelor ce expune nu ne miră de loc. Ceeace ne surprinde însă este desvoltarea la care vedem că a ajuns în industria metalurgică precum și în manufactura de cauciuc. O sală în care se află diferite mărunțișuri lucrate cu motive rusești și o baracă din dosul pavilionului, unde se bea vutcă și se vând alte produse naționale, completează cu succes participarea marelui imperiu la această expoziție.

Dar secțiunea națională cea mai importantă este desigur aceea a Angliei, care și-a construit aci o clădire imensă în cel mai izolat și mai poetic colț din parcul expoziției. Este destul să spunem că Marea-Britanie a cheltuit pentru aceasta mult mai mult decât suma de care dispunea

comitetul italian pentru aranjamentul întregii expoziții și oricine își va face o idee de însemnătatea și grandiozitatea palatului englez, care e un adevărat labirint. Saloane vaste și frumos împodobite sunt peste măsură de încărcate cu produsele cele mai variate ale muncii și industriei naționale. Nu știi ce să admiri mai mult și după o adevărată excursie în care și-s'au perindat toate manifestările vieții pline de energie a Englezilor, eși cu impresia că ei sunt stăpânitorii lumii. Importanța desvoltării industriei lor e universal recunoscută. Totuș, nu mi-am putut opri mirarea când am auzit că se exportă zilnic din Anglia marfă pentru 25 milioane de franci!

*

Cum expoziția din Turin este mai ales industrială, un palat întreg a fost rezervat, lângă intrarea principală, artei aplicate la industrie. Edificiul este o minune de arhitectură și ne desvăluie bogăția formelor și eleganța decorațiunilor, care se observă la mai toate palatele de seamă din capitala Piemontului.

Mijlocește bani

pe ipotecă, amortisare
și cu cambii pe moșii, ori
case de chirie, sub condițiile
:: cele mai favorabile ::

Sücs F. Vilmos

Arad, Karolina-utca nr. 8.

□ Casă proprie lângă filiala poștală □

Partia IX. (Spaniolă).

Alb: Schlechter. Negru: Dr. Tarrasch.
 1. e2—e4 e7—e5
 2. Cg1—f3 Cb8—c6
 3. Ff1—b5 a7—a6
 4. Fb5—a4 Cg8—f6
 5. Cb1—c3

E mai obicinuită aci mișcarea O—O. Tarrasch aceasta a aplicat-o în partia ce am publicat (v. „Românul“ nr. 144).

6. Ff8—b4
 7. O—O O O
 8. d2—d3 d7—d6
 9. Cc3—e2

Mai agresiv e Fg5. Dar și prin continuarea aleasă de Schlechter ajunge alb în avantaj, pentru că c2—c3 poate urma, cu profit de tempo.

8. Cc6—e7
 9. Ce2—g3 Ce7—g6
 10. c2—c3 Fb4—a5
 11. d3—d4 c7—c6
 12. h2—h3 Tf8—e8
 13. Fa4—b3 h7—h6

Pentru a împedeca Sg5.

14. Fc1—e3 d6—d5

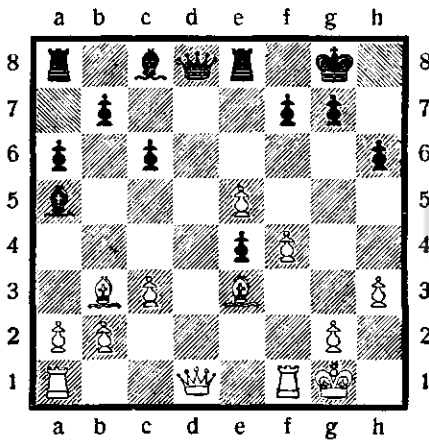
Cercare violentă de scăpare, cu valoare dubie. Mai simplu și mai solid era Fe6. Din altă parte s'a recomandat Fc7.

15. Cf3×e5 Cg6×e5
 16. d4×e5 Cf6×e4
 17. Cg3×e4. d5×e4.
 18. f2—f4!

Jucat excelent. Dacă ar urma

18. e4×f3 en passant:

19. Dd1×f3, fiind altcum pionul f expus de 3 părți. Alb are acum, pe lângă desvoltarea favorabilă a pionilor săi, un pion acoperit pe e5, iar pionul negru e4 e foarte neajutorat, și șor ar fi putut să dispară. Configurația este:

18. Fc8—e6
 19. Fb3×e6 Te8×e6
 20. Dd1—b3 Dd8—d3
 21. Tf1—e1 Dd3—b5
 22. Ta1—d1

Dr. E. Lasker afirmă în ziarul „Berliner Zg. am Mittag“ că alb ar putea cuceri imediat pionul

e4 prin Fd4. Intr'adevăr, nu vedem cu ce ar putea fi apărat acest pion. Maestrul Schlechter desigur a observat trăsătura aceasta, dar, urmând principiul că amenințarea e mai tare decât executarea ei, s'a îngrijit deocamdată de întărirea poziției sale prin ocuparea liniei d.

22. Ta8—d8
 23. Td1×d8+ Fa5×d8
 24. Te1—d1 Fd8—h4
 25. Db3×b5 c6×b5
 26. g2—g4?

Trebuie, incontestabil, Td1—d7. Negru n'avea mișcare mai bună decât Te7 (căci la 26. . . b7—b6 urma 28. Td7 b7, Fh4—d4 28. Tb7—b8), iar alb putea după 27. Td7×e7 Fh4×e7 prin Fd4 și Rg1—f2—f3 cuceri pionul e4 care era de luat deja la 22.

26. f7—f6
 27. e5×f6 Fh4×f6
 28. Rg1—f2

Și acum putea fi cucerit un pion prin Td7 cu aceiași procedură ca mai sus.

Dr. Tarrasch a avut noroc că marele maestru vienez, care de obicei tocmai în asemenea situațiuni finale și-a arătat exactitatea, l-a lăsat să scape de astă dată cu remis.

28. b5—b4!
 29. c3 : b4 Ff6 : b2
 20. Td1—d8+ Rg8—h7
 31. Fe3—d4 Te6—c6

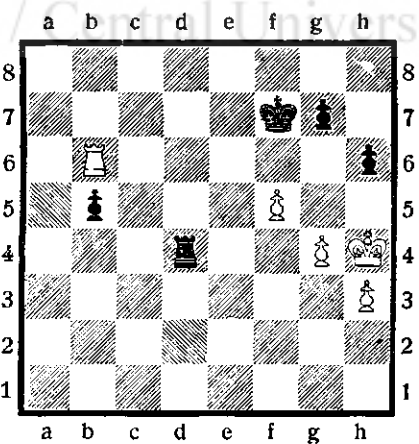
Surprinzător. Alb nu poate opri acum penetrarea turnului adversar.

32. Rf2—e3 Fb2×d4+
 33. Re3×d4 Tc6—c2
 34. Rd4×e4 Tc2×a2
 35. Td8—d7 b7—b5
 36. f4 f5 Rh7—g8
 37. Td7—a7 Ta2—e2+
 38. Re4—f3 Te2—b2
 39. Rf3—g3 Tb2×b4
 40. Rg3—h4 Tb4—c4

Firește, nu 40. . . . Ta4, pentru 41. Rh5 și Rg6.

41. Ta7×a6 Rg8—f7
 42. Ta6—b6 Tc4—c5

Remis, în situația aceasta :

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL“.

Roza dela Disentis

de H. Zschokke

Trad. de Iunius

(14) — Urmare —

Cum e posibil omule să ai o voce atât de dulce și sentimentală și o inimă atât de împietrită?

Și zicând acestea dânsa îmi căzu în brațe și petrecându-și brațele pe după grumazul meu, mă săruta cu aprindere pe obraz și pe gură. Incurcat în gradul suprem și ca să nu o ofensez o sărutam și eu pe dânsa cu politeță forțată.

Încă în vreme ce dânsa își vărsa astfel focul dragostei, luai hotărârea nestrămutată se părăsesc această casă, ce amenința să-mi turbure pacea sufletească. O minciună potrivită găsi încă în acel moment. Mă desfacui cu o gingașie prefăcută și la aparență disperat din brațele baronesei și-i spusei, că soțul tău scumpa mea Sabină m'a chemat aca-ă, căci tu ai fi în agonie. Dânsa se lăs înșelată. Încercă să mă mângâie, iar eu i-am promis, că voi veni cât mai în grabă de acasă la Viena. Părea că dragostea ei câștigase prin compătimirea, ce-mi arată în nobleță. Când mă concedie, dânsa-mi zise plângâng: Flaviane,

aibi milă de mine și nu mă omorî. Nu pot se mai trăiesc fără tine!

Cel dintâi lucru de care mă apucau a doua zi fu, se aduc în rânduială socotelile vaste asupra administrării estinsei averi a baronesei și a nu mai puțin bogatei sale fice maștere. Fiecare din casă află despre apropiata mea călătorie. Baroneasa măiastră în arta prefăcătoriei femeiești, în prezența altora se arăta tot așa de impasibilă ca și până aci față de mine. Cu totul altfel găsi pe d-șoara, când o cercetai spre a o împărtași de lecția obișnuită. Dânsa seri speriată de pe scaun, când intrai la dânsa, mă resalută abia auzibil întorcându-se de cătră mine și-mi spuse, că nu vrea să i-a lecții tocmai azi. În vremea aceasta sta cu fața întoarsă cătră fereastră și-și zvântă lacrimile. Eu așteptai câtăva vreme în tăcere, apoi mă depărtați salutându-o respectuos. Dânsa însă mă chemă îndărăt și făcând câțiva pași cătră mine mă întrebă:

— Așadară d-ta vrei se pleci dela noi?
 Li spusei și ei minciuna inventată de mine.
 — Încă o întrebare! — zise dânsa după o tăcere scurtă.

Buzele-i tremurau în prada unui sentiment de care părea a se rușia și pe care voia să-l suprimă. Apoi urmă:

— D-le Prevost, te rog să-mi spui sincer cu francheță, ce-ți este proprie. care e cauza, că de o vreme încoace te văd îndispus? Este oare grija pentru sora d-tale, sau poate noi suntem cauza acestei indispoziții? D-ta nu mai ești acela,

Univ. med.
dr. VICTOR GRAUR
 medic școlar calificat, profesor de igienă,
 institut de dentistică.
Arad, Andrassy-tér Nr. 22.
 Etagiul I., în fața pal. administrativ (comit.)

Redactor responsabil: Atanasiu Halmăgian.

Városmajor - Sanatorium și Hydrotherapie
 ::: 26 odăi aranjate cel irai modern. :::
 Supraveghiere medicală continuă (constantă).
 Birou central, stabiliment medical:
Budapesta, Bulevardul Ferencz-körut 29.
 Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**
 Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Telefon 88—99.

Am onoare a aduce la cunoștință on. public românesc, că mi-am deschis

cancelaria advocațială

în **Budapesta**, VIII. strad. Hunyadi 15.

Cu toată stima:

Dr. Liviu Lința,
 avocat.

Cumpăr
 sau dau în schimb pentru alte obiecte:
Recipise de amanet,
 aur, argint sdrobot și bijuterii,
Deutsch Izidor,
 orologier și bijutier.
Arad, str. Weitzer János.
 (Palatul Minorităților).
Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de cumpărat. Telefon 438.

care erai mai nainte! Te-au ofenat poate? Sau poate te-oi fi supărat eu fără să știu? Văd, că te duci, căci ești nemulțumit cu mine. Mă nedreptățești!

— Nu d-șoară, nu! — zisei eu mai adânc mișcat și mai fără cumpăt decât dânsa și îngenuchind la picioarele ei îi apucau mâna. Nu, nici decât! Cum ai și putea d-ta să mă superi? Fie, dacă aș ști că m'ai omorî, și atunci...

Îmi era imposibil se spun acel cuvânt, care însă dânsa îl și înțelese. Fu o pauză în convorbirea noastră. Eu steteam din înaintea ei apăsându-mi buzele pe mâna ei. — Cu cealaltă mână dânsa-și acoperi ochii și-i ținu astfel încă și atunci, când contenise de mult plânsul. Ia îmi porunci să mă ridic. Eu rămăsei tot în poziția de mai nainte cu ochii piecați.

— Sunt liniștită acum, — zise dânsa cândva. Așa-i, că acum rămăi la noi, — urmă dânsa încurcându-se. Nu te mai gândești să ne părăsești, nu-i așa?

Odată spus acest cuvânt, dânsa-și recâștigă prezența și un zimbet dulce încrezător îi lumina fața. Dânsa mă înțelese pe mine și eu pe dânsa. Și aceasta ne era de ajuns. Despre despărțire nu se mai făcu nici cu un cuvânt amintire. Vorbiam de o mulțime de lucruri, — adeseori lucruri prea neînsemnate, nici un cuvânt însă nu căzu despre dragoste. Se părea, că o pudoare nobilă ține în frâu viforul sentimentelor, din accentul fiecărei silabe însă se răspândia armonia dulce a două suflete înfrățite. (Va urma).

Fondat în anul 1882. — Telefon nr. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapetier, decorator și fabrică de mobile în
Arad,
Andrássy-tér 25, palatul Neumann.
(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu
pregătite, solide și de o execuție ele-
gantă. Pentru camere de dormit dela 190 fl.
Sufragerie (prânzitor), dela 140 fl. Gar-
nituri de salon, dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare convenabile!

NEUSCHLOSZ

Se vând
exclusiv
mobile
de lemn
tare și
vestit:
■ NEU-
■ SCHLOSS.

Furnisorul societății căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

Katona și Staitiu

ingineri diplomați.

Birou tehnic. Intreprin-**:: dere de betonaj. ::****BUDAPESTA, strada Losonczy nrul 15.**

Intreprinde orice lucrări de specialitate
în tehnică și inginerie; angajază pre-
gătirea de planuri de edificiu și con-
strucții de betonaj, așiderea și con-
trolarea lor specială; pregătește stati-
stice, preliminară și socoți; execută
parcelări și comasări. :: :: :: ::

Zidește orice construcții din beton.

Izvor ieftin de cumpărat
gramofoane și plăci
de vânzare și cu plătire în rate.

Noutăți! Au apărut noi plăci românești.
Cereți prețurile il. gratis din Marele magazin
de

gramofoane

al lui

TÓTH JÓZSEF

Szeged, str. Könyök 3.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică
împreună cu **becuri**, exe-
cută și furnizează prompt sub
cele mai favorabile condiții
de plătire.

Koch Dániel

Intreprindere de instalarea sonoriilor
și telefonului

Arad, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Magazinul electrotehnic

al lui

Kalmár József

Arad

str. Salac nr. 2. Telefon: 242.

Montează motoare electrice
pentru industriași, instalează
lumina electrică cu prețurile
cele mai moderate, etc., etc.

Vei cruța mulți bani!Dacă vei cerceta **hotelul și grădina****Kravár din strada Sarló nr. 3****la „Hétvezér”,**

unde se pregătesc cele mai bune mâncări ungu-
rești, vinuri alese de deal, și bere proaspătă de
kőbánya, pe lângă prețurile cele mai ieftine și
serviciul cel mai bun.

Popicării acoperită. Iluminație electrică.**Harta comitatului Arad**

cu numirile **noi** ale locali-
tăților (trase pe pânză și pro-
văzute cu leațuri) se poate
comanda la

Librăria diecezană
dn Arad.Prețul per bucată **16 Cor.****Horváth József**

arhitect și zidar

Arad, strada **Darányi János nr. 4.**

Primește orice lucrare în bransa aceasta,
face planuri și efectuează zidiri pe lângă pre-
țurile cele mai reduse.

„BERZAVA“

Societate pe acții în Recița.

Concurs.

Direcțiunea institutului „Berzava” soc. p.
a. în Recița, publică concurs pentru ocuparea
postului de contabil pe lângă un salariu anual de
2000 cor., relut de cortel 400 cor. și tantiemă
statutară.

Reflectanții au să dovedească că au absol-
vat școala comercială, că au praxă pentru con-
ducerea independentă a contabilității, că sunt
pe deplin sănătoși, au făcut îndestul serviciului
militar, posedă limbile română, maghiară și ger-
mană în vorbire și scriere.

Petițiile instruite cu toate documentele ne-
cesare au să fie predate în persoană directorului
executiv Gligorie Pocean, în Resiczabánya. Po-
stul este îndată de ocupat.

Direcțiunea.**Spitz Ignacz****măestru-măsar.**

Execută lucrări de edificii și la poștă, aran-
jază prăvălii.

Arad, piața Szabadság nr. 11.

Intreprinde orice lucrare aparținând a-
cestei branșe. Execută comande dela cele
mai simple, până la cele mai pretențioase,
după plan, cu cele mai scăzute prețuri.
Servește cu cea mai mare plăcere, cu pre-
liminare și planuri.

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale
Arad, str. Deák-Ferencz nr. 40
(casa lui Dr. Winter).

Am onoare a înștiința stimații mei co-
mitenți și publicul mare, că

● atelierul meu de ●
instrumente muzicale

se află în strada

Deák-Ferencz N-rul 40.

Am înmagazinat mare asortiment de
tot felul de instrumente muzicale. Strafor-
mez și reparaz instrumente muzicale cu cele
mai scăzute prețuri. Comande în provincia
execut prompt.

Solicit sprijin binevoitor cu tot respectul

Hauszer K. Géza

fabricant de instrumente muzicale.

LIBRĂRIA DIECEZANĂ

Arad, Strada Deák-Ferencz Nr. 33—34.

Are în depozit următoarele cărți literare:

Adam I., Constanța pitorească 2.—	Candrea-Densușianu-Speranța, Graiul nostru 2 vol. 6.50	Negruzzi, Cărlanii, Muza dela Burdujani, Corantina 1.—
Anghel-Iosif, Caleidoscopul lui Mirea 2 vol. à 1.50	Candrea, Prolecrele la români 2.—	Nicolaescu-Stoinescu, Călăuza stupar. Pamfle, Graiul vremurilor 3.—
Alexandrescu D., Cunoașterea boalelor la animale și vindecarea lor cu mai multe figuri în text 2.50	Dragoslav I., La han la trei ulcele 1.50	Popovici Dr. I., Dialectele române 4.80
Anghel-Iosif, Cireșul lui Lucullus 1.50	Dobrescu N., Istoria bisericii române din oltenia în timpul ocup. austriei 4.—	» Poezii pop. române 1.80
Andersen C. H., Mărgăritare, povestiri traduse de Vlăduță 1.50	Daș L., Dușmanii neamului 2.50	Popovici C. A., Național. sau democr. 2.—
Alexandri, Fântâna blânduziei, piesă în 3 acturi 1.50	Gorun I., Taina a șasa 1.50	Rădulescu-Pogoneanu, Studii 2.—
— Ovidiu, Dramă în 5 acte 1.50	Gorki M., Mama, roman 1.50	Sienkewicz H., Prin foc și sabie, 3 vol. 4.80
Basarabescu I. A., Vulturii, schițe și nov. 1.50	Ettinger D. E., Sfaturi către mame 1.50	» Fără credință 3.—
Beldiceanu N. N., Chipuri dela Mahala — Taina 1.50	Eftimiu V., Inșirate mărgărite 2.—	Tzigara Al. Samurcaș, Muzeul neamului românesc 1.50
Boteni-Ionescu, Din satul nostru 1.50	Hodos Z., Poftă bună, carte de bucate 3.—	» Arta în România 4.—
Björnson Björ., Veselul ștrengar 1.50	Holban A., Oameni celebri din atichitate 3.50	
Babeș și Oceanu P., Capra (vaca săracului) studiu biologic, igienic și economic 1.50	Iorga N., Istoria românilor 3.—	
Bănescu N., Un capitol din istoria mănăstirii neamțului 1.—	» Gânduri și sfaturi 1.50	
Baronzi G., Poesii alese 1828—96 1.75	— Istoria lumii 3.—	
Bianu Dr. V., Doctorul de casă sau dicționarul sănătății 14.—	Ibrăileanu G., Spiritul cretic în cultura românească 2.—	
Becescu Gh., Silvan în fața morții, nov. 1.80	-- Scriitori și curente 2.—	
Caraivan V., Basme și legende străine 1.75	Ibsen K., Nora sau casa de păpuși 1.—	
Cazaban Al., Chipuri și suflete 1.50	Iorga N., Constatări istorice cu privire la viața agrară a românilor 1.50	
Cuza A. C., Naționalitatea în artă 1.50	» Herodot 5.—	
Cugler-Poni, Poesii 4.—	» Istoria armatei românești 2.50	
Corbu I., Noua teorie cosmogonică 1.40	Iosif O. St., Poezii 2.50	
Cristescu Gl., Dor de primăvară, versuri pentru copii cu ilustrații 1.—	Kuhne L., Noua știință de vindecare, vindecarea fără doctorii și operații 4.—	
— Carte pentru copii cu icoane 1.20	Loti Pierre, Pescar de Islanda 1.50	
Coșbuc Gh., Balade și idile 3.—	Lagerlöf S., Legendele lui Isus Hristos, trad. de Ciotori 1.—	
» Fire de tort 2.50	Macedonski Al., Cartea de aur 5.—	
» Ziarul unui perde vară —80	Mantegazza, Arta de a se însura 1.50	
» Războiul p. neatârnavare 1.—	Metropolitul Andreiu baron de Șaguna 7.50	
» Povestea unei coroane de oțel 1.50	Maeterlinck M., Viața albinelor 3.—	
» Sacontala 5.—	Mera I. T., Din lumeă basmelor 3.50	
» Aeneis 2.50	Pitiș Ec., Poezii 1.50	
» Versuri și proză —70	Payot I., Educația voinței 2.—	
» Valuri alinate 1.50	Coatu Gr., Din viața țărănească 1.50	
Carmen Sylva, Insurat 1.—	Dumbravă B., Haiducul 2.—	
— Povestile Peleşului —95	Dostoievsky T., Crimă și pedeapsă 2 vol. 6.50	
— Povestile unei regine 1.—	Freitag G., Dare și avere, 2 vol. 6.50	
	Hétrat B. I., Aevea 2.50	
	Nădejde S., Patimi, roman 2.—	
	» Robia banului, roman 2.—	
	» Din lume pentru lume 2.—	
	Negri C., Versuri, proză și scrisori 1.50	

Cărți pedagogice:

Aslan, Lecțiuni de pedagogie 5.—
Buțureanu V. C., Curente pedagogice 1.75
Borgovan Gr. V., Istoria pedagogiei 3.—
Constantinescu, Curs teoretic și practic de pedagogie și metodologie 6.—
Conta-Kernbach, Elemente de pedagog. 4.—
» » » metod. 3.—
Costescu-Dima-Grigorescu-Popescu, Metodica gramaticii, aritmeticii și geometriei 6.—
Compayre Gabr. Herbart și Educația prin instrucțiune —60
Costescu, Metodica matematicii 5.—
» » limbei române 5.—
» » Istoriei și geografiei 7.—
Cioflan C. P., Ideile lui Iohn Locke asupra educației 4.—
Culea D. Ap., Invălmântul d. natură 3.50
Kiritzescu St., Cestiuni de educație și didactică experimentală 2.50
» Cestiuni de psihologie 2.—
Găvănescu I., Istoria pedagogiei, 3 vol. 15.—
» Ideile pedagog. ale lui Locke 1.25
» Pedagogia generală 1.50
» Elemente de psihologie 4.80
Locke I., Câteva idei asupra educației, 2 vol. 5.—
Matthias D. A., Pedagogia practică 4.—
Martig Em., Psihologia pedagogică 3.50
Pestalozzi H., Leonard și Gertruda 3.50
» Cum își învață Gertruda copii 1.50
Ufer Chr., Introd. în pedagog. lui Herbart 1.—

Imprumuturi

cu amortizație și imprumuturi pentru funcționar, **vinderea și cumpărarea de moșii și arcelarea lor o mijloc ște mai avantajos:**

Biroul de intermediare:

Vig Lajos

Arad, Árpád-tér N. 5.

☎☎☎ Telefon Nr. 671. ☎☎☎

În atențiunea tuturor.

— Să cumpărăm pământ. —

În comuna **Tăuț** (com. Arad) se află pământ bun de vânzare. Se parcelează moșia grofului Königsegg. Condițiunile de cumpărare sunt foarte ușoare. După fiecare sută din prețul de cumpărare trebuie plătite la încheierea contractului numai 10 procente. Doritorii se pot adresa încredințatului Titu Babeș, avocat (Budapesta, Erzsébet-tér 18) ori la amplotiatul domeniului Kis Péter în Tăuț (Feltót, com. Arad). Prețul pământurilor cumpărate se plătește în rate.

Țăranii români pot ajunge ușor la pământ mult, bun și ieftin. Frunțașii de pe sate să-i sfătuiască până nu-i previn țărani de alt neam.

Pentru sezonul de primăvară!

Recomand magazinul meu bogat asortat în **pălării de bărbați, albituri, cravate și mițe.**

Mare asortiment în pălării de băieți pe lângă prețuri fixate. Totodată recomand

☐☐☐ atelierul meu de blănărie ☐☐☐

pentru toate lucrările ce cad în bransa aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

Ioan Bálint („János“)

Timișoara-Fabric. Palatul orășenesc.

„Deganin“ contra gândacilor.

Bucură-te d-nă dragă, că incurând nu vei mai avea gândaci (șvabi) în bucătărie, deoarece firma românească: **F. A. DEGAN din Fiume**, (postafiók Nr. 163) a inventat un praf nou

„DEGANIN“

care e cel mai bun și pe toți îi omoară. Costă 1 Kgr. **3 Cor.** Mai puțin ca $\frac{1}{2}$ de Kgr. nu se trimite. Porto costă 72 fileri, iar banii se trimit anticipativ (înainte) la firma susnumită. Dacă comanzi 4 Kgr. Cafea, atunci cere și 1 Kgr. „Deganin“, căci 5 Kgr. se trimit franco. În Fiume toți vorbesc de praful „Deganin“, căci l-au probat cu mare rezultat.

Cere gratis și preț-curent românesc pentru **Cafea bună.**

„Deganin“ cu mare efect.

„Deganin“ moartea gândacilor.

„Deganin“ cea mai nouă invențiune.

Wällischhof

stabiliment de hydrotherapie și sanatorii aranjat conform tuturor recerintelor moderne; — dietetică după sistemul lui **dr. Cahmann**; — (băi de aer, de soare, de aburi, de aer cald, de acid carbonic, de oxygen, de radium, băi medicinale, băi electrice, gimnastică, etc.)

30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, anemie, diabet, diateză urică, reumatism, boale de stomach : : și de intestine, etc. : :

Cure de îngrășare și de slăbire. — Nu se primesc în : : stabiliment: boale infecțioase și boale psihice. : :

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegr. și telefon: Wällischhof-Giesshübel bei Wien.

Cu prospecte și detalieri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Au sosit cele mai frumoase și mai noi ghete de primăvară și vară.

Ghetele de bărbați și dame
Salamander

cu renume mondial,
se capătă în colorile galbină
și neagră cu
16 coroane 50 fil.
escluziv la mine.

WEINBERGER JÁNOS
prăvălia de ghete de rangul I-u.
Arad, piața Andrássy nr. 20.
Comande din provinciă se execută în aceeași zi.

25 (11)

Szeifert János

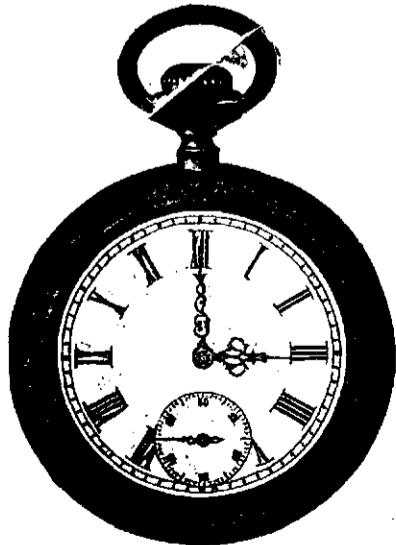
sculptor

Arad, Magyar-utca Nr. 29.

Pregătește tot felul de lucrări din acest ram, ca: iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și saloane, tot felul de sculpturi se efectuează pentru tâmplari.

Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provinciă se execută grabnic. — La dorință trimit planuri gratuit. Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului.

Cu stimă: **Szeifert János.**

Cele mai bune **oroloage**

Cele mai solide și **juvaericeale**

Cele mai moderne
atât pe **bani gata, cât și în rate** pe lângă **chezășie de 10 ani** cu prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul **Românul** (ad. scriu că au cetit anunțul în „Românul“). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

GYAPJAS LAJOS

măestru zidar diplomat

ARAD, strada ILLÉS nr. 38.

(Casa proprie).

Primește ori ce lucrări
- în bransa aceasta. -

Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețu-
turile cele mai moderae.